

OPETUSMINISTERIÖ
Undervisningsministeriet

Sakari Karjalainen

**Korkeakoulujen kehittäminen OECD-
arvioinnin suositusten pohjalta**

KOHTI UUTTA KORKEAKOULULAITOSTA

Korkeakoulujen rakenteellisen kehittämisen seminaari 28.2.2007

OECD:n arviointi kolmannen asteen koulutuksesta 2006 - yhteenvetoa

- **Suomen maa-arviointi osa kansainvälistä kolmannen asteen koulutuksen arviointia**
- **hyvien mallien ja käytäntöjen vertailu**
- **Suomen korkeakoulupolitiikan vahvuuksia määrätietoisuus ja korkeakoulujärjestelmän jäsentyneisyys, toimiva duaalijärjestelmä ja hyvä opintotuki**
- **Kehittämistä vaativat korkeakoulujärjestelmän jäykkyys, rahoituskäytännöt, rahoitustaso ja kansainvälistyminen**
- **Suomen nykyinen korkeakoulujärjestelmä tarjoaa vahvan pohjan tulevaisuuden kehittämistyölle**

OECD korkeakoulutuksen maa-arvioinnin ulottuvuuksia

- **Kansainvälistyminen**
  - huoli aivoviennistä
  - Suomen roolia vastaanottavana maana tulee vahvistaa
  - kansainväliset yhteistutkinnot ja liikkuvuuden lisääminen
  - kansainvälisiä ohjelmia lisää
  - markkinointiyhteistyö
- **Koulutuksen ja opiskelijavalintojen kehittäminen ja koulutuksen työmarkkinarelevanssi**
  - opiskelijoiden yhteisvalinnan kehittäminen
  - liikkuvuus sektoreiden välillä ja joustavuus työelämän tarpeisiin
  - selkeät tutkintoprofiilit ja koulutusvastuujako
  - opiskelumahdollisuudet työelämän ohella
  - aiemmin opitun tunnustaminen

OECD korkeakoulutuksen maa-arvioinnin ulottuvuuksia

- **Tutkimustoiminta ja tutkijakoulut**
  - tutkimuksen ja tutkimusinfrastruktuurin rahoitus
  - tutkijanuran kehittäminen
  - tutkimusarviointien hyödyntäminen
- **Korkeakoulutuksen alueellinen rooli**
  - korkeakoulujen t&k-toiminnan rooli korostuu
  - yrittäjäosaamisen laajentaminen
  - välittäjäorganisaatioyhteistyö
  - yrittäjämäisempi ote korkeakouluihin
  - vaihtoehtoisia korkeakoulujen organisoitumismuotoja

OECD korkeakoulutuksen maa-arvioinnin ulottuvuuksia

- **Tavoite- ja tulosneuvotteluprosessit**
  - rahoitusmalliin reagoitiherkkyttä
  - perusrahoituksen ja kilpaillun rahoituksen tasapaino
- **Korkea-asteen rahoituksen riittävyys ja pitkäjänteisyys**
  - korkeakoulutuksen BKT-osuuden kasvattaminen
  - taloudellisen autonomian vahvistaminen
  - koulutuksen kansainväliset markkinat
  - työnantajien mahdollisuus korkeakoulujen rahoitukseen

OECD korkeakoulutuksen maa-arvioinnin ulottuvuuksia

- **Korkeakoulujärjestelmän rakenne**
  - kahden korkeakoulusektorin malli palvellut hyvin
  - vaihtoehtoiset korkeakoulumallit
  - korkeakoulusektoreiden yhteistyön tiivistäminen
  - autonomian ja rahoituspohjan laajentaminen
- **Korkeakoulutuksen laatu**
  - arviointijärjestelmä monipuolinen ja itsenäinen
  - kansainvälistyminen vahvistaa laatua

Korkeakoululaitoksen rakenteellinen kehittäminen
suhteessa OECD arvioinnin suosituksiin

Mitä rakenteellisella kehittämisellä tavoitellaan?

- **Opetuksen ja tutkimuksen laatu paranevat**
- **Koulutuksen ja tutkimuksen vaikuttavuus vahvistuvat (mm. profiloituminen ja erikoistuminen, työelämäyhteistyö)**
- **Korkeakoulujen kansainvälistyminen etenee (mm. liikkuvuuden lisääminen, lisävoimavaroja tarvitaan)**
- **Väestön osaamistaho kohoaa ja kilpailukyky paranee**
- **Korkeakoulujen voimia kootaan yhteen**
- **Korkeakoulujen yhteistyörakenteita ja hallintoa kehitetään**
- **Julkinen tutkimusjärjestelmä muuttuu toimivammaksi**

Korkeakoululaitoksen rakenteellinen kehittäminen

Miten lähdettiin liikkeelle?

- **korkeakoululaitoksen laajenemisen historialliset vaiheet**
- **tutkimusjärjestelmän rakenteiden arviointi (2003–2004)**
  - professori Jorma Rantasen selvitys korkeakoulujen tutkimustoiminnasta
- **valtioneuvoston periaatepäätös julkisen tutkimusjärjestelmän rakenteiden kehittämisestä 7.4.2005**
  - **opetusministeriön toimenpiteet**
    - tiede- ja teknologianeuvostoa koskevat muutokset
    - Suomen Akatemian uudistukset
    - korkeakoululaitoksen kehittämisen suuntaviivat 8.3.2006
  - **muut toimenpiteet**
    - sektoritutkimustyöryhmä (ns. Neuvon ryhmä)
    - strategisen huippuosaamisen keskittymät ja infrastruktuurit
    - ministeriökohtaiset uudistukset

Korkeakoululaitoksen rakenteellinen kehittäminen

Pääperiaatteet

- **Korkeakoululaitosta kehitetään kokonaisuutena kahden toisistaan eriytyvän ja toisiaan täydentävän korkeakoulusektorin pohjalta**
- **kehittämistyö tapahtuu korkeakoulujen omien ja yhteisten aloitteiden pohjalta.**
- **tavoitteena on vahvistaa laatua ja vaikuttavuutta koulutuksessa, tutkimuksessa ja yhteiskunnallisessa vuorovaikutuksessa.**

Korkeakoululaitoksen rakenteellinen kehittäminen

Rakenteellisen kehittämisen tasot

- **korkeakoulun sisäinen**
  - profiloituminen
  - toimipisteiden vähentäminen
  - yksikkö- ja ryhmäkoon suurentaminen
- **paikallinen tai alueellinen**
  - yliopisto–yliopisto
  - ammattikorkeakoulu–ammattikorkeakoulu
  - yliopisto–ammattikorkeakoulu
  - yliopistokeskus-ammattikorkeakoulu
- **valtakunnallinen**
  - työnjako ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen välillä
  - työnjako yliopistojen kesken ja ammattikorkeakoulujen kesken
  - lainsäädäntöhankkeet

Korkeakoululaitoksen rakenteellinen kehittäminen

- **koulutusalaakohtaiset selvitykset**
  - kauppätieteet (pj. Kari Neilimo)
  - sosiaalia (pj. Aulikki Kananoja)
  - kuvataide (pj. Risto Ruohonen)
- **ammattikorkeakoulujen aloituspaikkojen uudelleenkohdentaminen (10 %) kevään 2007 tavoiteneuvotteluissa**
- **korkeakoulujen autonomian vahvistaminen tukee rakenteellista kehittämistä**
  - ylläpito- ja rahoitusrakenteet
  - johtamisrakenteet ja organisaatiot

Tulosneuvottelut keväällä 2007

- Rakenteellinen kehittäminen keskeisesti esillä
- Uusia avauksia odotetaan
- Selvitys- ja suunnitteluhankkeiden jatkotoimista sopiminen
- Hankerahoitusta rakenteelliseen kehittämiseen

- Laajemmat linjaukset hallitusohjelmassa ja koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa 2007-2012

- Korkeakoulujen rakenteellisen kehittämisen seminaari Kuopiossa 28.-29.8.2007